

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžf/84/2013
Identifikačné číslo spisu:	6012200928
Dátum vydania rozhodnutia:	14.01.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6012200928.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Event Horizon Security, s.r.o., Horná 34/A, Banská Bystrica, právne zastúpený JUDr. Danielom Šintajom, advokátom, Majerská cesta 96, Banská Bystrica, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Lazovná 63, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí žalovaného č. 1020501/1/1107062/2012 zo dňa 06.08.2012, č. 1020501/1/1107154/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107189/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107191/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107188/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107197/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107152/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107185/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107177/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107175/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107085/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107054/2012 zo dňa 06.08.2012, č. 1020501/1/1107059/2012 zo dňa 06.08.2012, č. 1020501/1/1107057/2012 zo dňa 06.08.2012, č. 1020501/1/1107050/2012 zo dňa 06.08.2012, č. 1020501/1/1107174/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107171/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107158/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107092/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107183/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107095/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107099/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107149/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107180/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107089/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107075/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107187/2012 zo dňa 08.08.2012, č. 1020501/1/1107155/2012 zo dňa 08.08.2012, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/105/2012-83 zo dňa 23. apríla 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/105/2012-83 zo dňa 23. apríla 2013 m e n í tak, že žalobcovi p r í z n á v a oslobodenie od súdnych poplatkov.

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením č. k. 23S/105/2012-83 zo dňa 23.04.2013 Krajský súd v Banskej Bystrici nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodol tak podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.) vychádzajúc z názoru, že sa u právnických osôb predpokladá, že v rámci svojej ekonomickej činnosti si vytvárajú rezervy na platenie takýchto výdavkov, akými sú napríklad súdne poplatky v súvislosti so súdnymi spormi. Podnikateľská činnosť nesie so sebou aj riziko neúspechu v podnikaní a pokiaľ by súd v takomto prípade priznával oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenesenie rizika neúspechu v podnikaní z podnikateľa na štát.

Krajský súd ďalej konštatoval, že napriek tomu, že z predloženého vyplneného tlačiva vyplýva, že súčasné majetkové pomery sú pre žalobcu nepriaznivé, odzrkadľujúce skutočnosť, že sa nachádza v zlej finančnej situácii, ak aj napriek tomu, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že žiadateľ je právnickou osobou, v súčasnosti stále zapísanou v obchodnom registri. Podľa aktuálneho výpisu nie je ani v konkurze, ani v reštrukturalizácii. Súdny judikoval, že u právnických osôb sa predpokladá, že v rámci svojej ekonomickej činnosti si vytvárajú rezervy na platenie takých výdavkov, akými sú napríklad súdne poplatky v súvislosti so súdnymi spormi. Podnikateľská činnosť nesie so sebou aj riziko neúspechu v podnikaní a pokiaľ by súd v takomto prípade priznával oslobodenie od súdnych poplatkov, znamenalo by to prenesenie rizika neúspechu v podnikaní z podnikateľa na štát.

Proti uvedenému uzneseniu podal žalobca včas odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/105/2012-83 zo dňa 23.04.2013 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch uviedol, že priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov je podmienené súčasným splnením dvoch podmienok, ktorými sú majetkové a sociálne pomery účastníka, ktoré mu neumožňujú zaplatiť súdny poplatok a ďalej tá skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov súd prihliada k celkovým majetkovým pomerom žiadateľa, k výške súdneho poplatku i k povahe uplatňovaného nároku. Vychádzajúc ako z jazykového výkladu § 138 O.s.p., tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou aj Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi podnikateľskými a nepodnikateľskými subjektmi. Oprávnenosť žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov preto hodnotí súd z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností a dôkazných prostriedkov predložených žiadateľom, ktoré deklarujú jeho majetkové pomery. V tomto prípade prvostupňový súd nepriznanie oslobodenia od súdneho poplatku za odvolanie odôvodnil okrem iného aj konštatovaním, že v prípade žiadateľa ide o podnikateľa, ktorý pri svojej podnikateľskej činnosti podstupuje isté riziko straty, a teda má mať vedomosti o tom, ako si pri prechodnom nedostatku finančných prostriedkov má počínať. Prvostupňový súd v napadnutom uznesení skonštatoval, že hoci žiadateľ preukázal, že sa dostal do ťaživej finančnej situácie a že nejde o svojvoľné ani zjavne bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, dospel k záveru, že neboli dané podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Všeobecný argument o neprípustnosti prenosu podnikateľského rizika subjektov na štát je značne skresľujúcim a jednostranným pohľadom na spoločenské a podnikateľské vzťahy a nezodpovedá princípu nestranného súdnictva a rovnosti účastníkov v konaní. Žalobca sa napriek svojím finančným problémom v doterajšom konaní poplatkovej povinnosti nevyhýbal a všetky súdne poplatky za konanie na prvom stupni boli uhradené, hoci tak musel urobiť prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Žalobca sa snaží zachovať svoju činnosť aj naďalej, najmä s cieľom uhradiť všetky svoje záväzky voči veriteľom. Za týmto účelom boli dohodnuté odklady splatnosti záväzkov. Nemožnosť zaplatiť súdne poplatky je objektívna a bola jednoznačne preukázaná. Ak žalobcovi, napriek tomu, že riadne preukázal splnenie zákonných podmienok, nebude priznané oslobodenie od poplatkov, dôjde tu k odopretiu spravodlivosti. Tvorba rezerv u spoločnosti s ručením obmedzeným je upravená v Obchodnom zákonníku, pričom zákon nepredpisuje, aby spoločnosť tvorila nejaké špecifické rezervy určené na platenie poplatkov v potenciálnych súdnych sporoch. Inštitút oslobodenia od súdnych poplatkov sa vzťahuje na celé aktuálne aj budúce konanie a oslobodenie sa priznáva aj so spätnou účinnosťou. V tomto štádiu nie je možné určiť, aký bude výrok o trovách konania, nie je jednoznačné, či aj v prípade úspechu žalobcu mu bude priznaná plná náhrada trov

konania. Na záver ešte poukázal na to, že splnil všetky zákonné podmienky, ktoré sa pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov požadujú.

Keďže odvolanie nesmeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, súd nevyzýval žalovaného na vyjadrenie k odvolaniu (§ 209a ods. 1 O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. V senáte rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Z citovaného ustanovenia § 138 O.s.p. vyplýva, že za splnenia zákonných predpokladov môže byť priznané (celkom alebo sčasti) oslobodenie od súdnych poplatkov aj podnikateľskému subjektu. Súd zároveň poznamenáva, že je ustálenou súdnou praxou, že dôsledky podnikateľského úsilia nemožno prenášať formou úľav z poplatkovej povinnosti na štát; takto by totiž boli neúspešní podnikatelia zvýhodňovaní voči podnikateľom úspešným (ZSR 28/2000). Uvedenú súdnu prax nemožno aplikovať v tomto prípade. Súd dospel k záveru, že predmetom konania je zásadná právna otázka týkajúca sa i aplikácie práva Európskej únie v súvislosti s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie C-104/12-Becker, Šiesta smernica o DPH - Článok 17 ods. 2 písm. a), § 49 ods. 2 písm. a) zák. č. 222/2004 Z.z., - nevyhnutnosť existencie priamej a bezprostrednej súvislosti medzi plnením na vstupe a zdaniteľným plnením na výstupe - kritérium určenia tejto súvislosti - služby advokáta. Vzhľadom na to, že národné súdy sú povinné aplikovať rozsudky Súdneho dvora EU z úradnej povinnosti ako prameň práva a prvostupňový krajský súd i žalovaný sa argumentačne s týmto rozsudkom nevyrovnali je nevyhnutné, aby tak v ďalšom konaní urobili. Vzhľadom na uvedené je daný systémový význam tohto súdneho prípadu i záujem z hľadiska práva aplikácie EU na jeho vyriešenie. Najvyšší súd preto priznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov, keďže vedenie takéhoto druhu sporu nemožno považovať za prenášanie podnikateľského rizika na štát. Spor nemá pôvod v podnikateľskej činnosti daňového subjektu, ale v nejasnosti právnej úpravy DPH, ktorá je odstraňovaná aplikáciou rozsudkov Súdneho dvora EU.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody najvyšší súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23S/105/2012-83 zo dňa 23.04.2013 zmenil a návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov vyhovel.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.